

IV. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1919 oli seuraavaa sisällystä:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, jonka kaupunginvaltuusto valitsee ja jonka tehtävänä on tarkastaa ja valvoa kaupungin palolaitosta, kuuluivat vuonna 1919 pankinjohtaja A. Lundqvist puheenjohtajana, arkkitehti V. Leander varapuheenjohtajana sekä rakennusmestari W. Ekman, mallipuuseppä K. L. Lydman ja vanginvartija A. Siren jäseninä. Toimikunnan sihteerintehtävät hoiti varatuomari A. Tuominen.

Tulipalot. Palokunta hälyytettiin vuoden varrella 322 kertaa, niistä 138 kertaa tulipalojen, 146 kertaa nokivalkeain, 20 kertaa palosavun, 3 kertaa metsänpalojen, 2 kertaa tulenhohteen ja kerta väärinkäsityksen takia sekä 12 kertaa ilkeivallasta. Edelliseen vuoteen verraten hälyytysten luku väheni 4:llä ja tulipalojen luku 6:lla.

Tulipalojen ryhmittäminen kuukausien ja viikonpäiväin kesken näkyy seuraavasta taulusta:

	Tammikuu.	Helmi- kuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.	Yhteensä.
Sunnuntai.....	—	—	2	—	2	3	2	—	—	—	4	2	15
Maanantai	1	—	3	2	3	1	1	—	3	3	3	—	20
Tiistai	2	—	—	1	2	1	2	4	2	2	3	1	20
Keskiviikko.....	3	3	5	7	1	—	2	2	1	2	2	4	32
Torstai	2	2	1	1	1	1	2	—	2	5	1	1	19
Perjantai	—	2	1	1	3	1	2	—	3	1	3	1	18
Lauantai	2	1	2	—	—	2	1	2	2	—	—	2	14
Yhteensä	10	8	14	12	12	9	12	8	13	13	16	11	138

Vuorokauden aikaan nähden sattui 54 tulipaloa öiseen aikaan, klo 6 i. p. ja klo 6 a. p. välillä, sekä 84 päivällä, klo 6 a. p. ja klo 6 i. p. välillä. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsemisestä saapui 88 tapauksessa puhelimitse, 47 tapauksessa palolennättimellä sekä 3 tapauksessa suullisen sanantuojan kautta.

Tulipalojen ryhmittäminen paikkaan nähden, jossa tuli sai alkunsa, käy selville seuraavasta:

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.		Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.
Asuinhuone	25	24	49	Elävienkuvien teatteri..	1	—	1
Kylpyhuone	3	—	3	Kemiallinen laboratorio	1	—	1
Kellari	8	2	10	Alus	—	—	4
Ullakko	8	1	9	Halkopino	—	—	4
Myymälä tai varastohuone	3	—	3	Rikkaläjä tai rikkalaa-	—	—	—
Tehdas tai työpaja	14	2	16	tikko	—	—	3
Tavarasuoja tai ulkokuone	3	15	18	Pihamaa	—	—	4
Höyrykattilahuone	4	—	4	Rakennustelineet	—	—	1
Porrashuone	2	—	2	Rautatievaunu	—	—	1
Autotalli	3	—	3				
Rakenteella oleva talo ..	2	—	2				
				Yhteensä	77	44	138

Syynä tulen irtipääsyyksi oli alempana mainituissa tapauksissa:

Tulisijasta pudonneet kekäleet tai kipi- nät	26	Tulenarkain esineiden sijoittaminen lämmitetyille uunille	7
Veturista tulleet kipinät	1	Uunin liikalämmitys	2
Viallinen tulisija tai savujohto	9	Kamiini sijoitettuna liian lähelle puu- sisustusta	3
Tulenarkain öljyjen varomaton pitely	8	Varomattomuus sianlihaa savustet- taessa	1
Varomattomuus asfalttia keitetäessä ..	2	Varomaton filmien pitely	1
Lampun tai kynttilän varomaton pitely	6	Sytytys alasputoavan raketin vai- kutuksesta	1
Huolimaton tulitikkujen pitely	2	Murhapoltto	2
Lasten leikkiminen tulella	3	Selvittämätön syy	47
Tulensekainen tuhka sijoitettuna sopi- mattomaan paikkaan	5		
Sähköjohdon lyhytsulku	7	Yhteensä	138
Itsesytytys	3		
Nokivalkea	2		

Eri kaupunginosain kesken ryhmittäytyivät tulipalot seuraavasti:

I kaup. osa	14	XII kaup. osa	7
II »	10	XIII »	3
III »	13	XIV »	4
IV »	23	XX »	2
V »	9	Vallila	5
VI »	8	Vanhakaupunki	1
VII »	8	Böle	6
VIII »	7	Meilans	1
IX »	1	Huopalahti	2
X »	7		
XI »	7	Yhteensä	138

Palovahingot olivat seuraavat:

Järjestetyissä kaupunginosissa oli tulen milloin minkin verran vahingoit-
taman omaisuuden arvo eli vakuutusmäärä, irtaimiston 10,202,800 ja kiinteän
omaisuuden 24,339,700 eli kaikkiaan 34,542,500 markkaa, ja taas vahingon
suuruus eli palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 1,180,982: 68 ja kiinteästä
omaisuudesta 468,681: 33 eli yhteensä 1,649,664: 01 markkaa, joten vahinko
oli 4,78 % omaisuuden arvosta.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella (esikaupungeissa ja maaseudulla) oli
vahingoittuneen irtaimen omaisuuden arvo eli vakuutusmäärä 355,610 ja
kiinteän omaisuuden 600,700 eli kaikkiaan 956,310 markkaa vahingon ollessa
irtaimen omaisuuteen nähden 170,156: 65 ja kiinteään omaisuuteen nähden
79,409: 71, siis yhteensä 249,566: 36 markkaa eli 26.10 % omaisuuden arvosta.

Kaupungin koko alueella eli sekä järjestetyssä että järjestämättömässä kaupungissa oli palovahinkojen prosenttimäärä (vahingon ja vakuutussumman välinen suhde) 5.35 %.

Vuoden palovahinkojen koko summasta, 1,899,230: 37 markasta, ovat kotimaiset paloapuyhtiöt korvanneet 1,564,362: 86 ja ulkomaiset yhtiöt 334,867: 51 markkaa. Koska vuoden varrella sattui useita suuria tulipaloja, on syytä lyhyesti mainita muutamia niistä.

Huomattavat tulipalot. Helmikuun 1 päivänä puhkesi vakava tulipalo nelikerroksisen asuinrakennuksen ullakolla Vladimirkadun 18:ssä. Tuli, joka sammutettiin tunnin kuluessa, ehti aiheuttaa 32,722: 12 markan suuruisen vahingon.

Maaliskuun 12 päivänä puhkesi suuri tulipalo osakeyhtiö Weilin & Göösin kirjapainossa, L. Heikinkadun 20:ssä. Tuli, joka syttyi työväen ollessa päiväläistunnilla, jolloin kirjapainon salit olivat tyhjät, levisi raivokkaalla nopeudella huoneesta toiseen ja tunkeutui hissiaukon kautta ylempään kerrokseen ja ullakolle. Palokunnan saapuessa liekit löivät ulos noin kymmenestä akkunasta. Automobiiliruiskusta johdetuilla 14 vesisuihkulla, kahdella höyryruiskulla ja kahdella moottoriruiskulla sammutettiin tuli 4 tunnissa, jonka jälkeen jälkisammutusta pienemmillä välineillä jatkettiin vuorokauden aika.

Tässä tulipalossa vahingoittuneesta omaisuudesta suoritettavat palovahingonkorvaukset nousivat 942,482: 18 markkaan, josta kiinteän omaisuuden osalle tuli 108,314 sekä koneiden ja varaston osalle 834,168: 18 markkaa. Koska kuitenkin osa omaisuudesta oli alhaisesti vakuutettu, olivat vahingot todellisuudessa suuremmat.

Maaliskuun 19 päivänä puhkesi vakava tulipalo Eläintarhan huvilassa n:o 3, jonka iso puinen asuinrakennus käsitti kaksi kerrosta. Sammutuksessa käytettiin 15 vesisuihkua. Palovahingonkorvausta maksettiin 55,106: 69 markkaa, siitä 30,000 markkaa kiinteästä omaisuudesta.

Kesäkuun 21 päivänä klo 2 yöllä puhkesi tulipalo itsesytytyksestä Katajanokan talletusmakasiinissa. Vaikkakin palokunta heti sammutti tulen, oli se kuitenkin ehtinyt aikaansaada vahinkoa 48,394: 35 markan arvosta.

Heinäkuun 13 päivänä puhkesi tulipalo Uudenmaankadun talossa n:o 10, jossa muutamia pihalla olevia vanhempia puurakennuksia käytettiin painotuotteiden varastoina. Palokunta pääsi pian tulen herraksi. Palovahingot nousivat 98,419 markkaan josta 8,000 markkaa tuli kiinteistön osalle.

Heinäkuun 24 päivänä puhkesi jälleen vakava tulipalo, tällä kertaa kone- ja siltarakennusosakeyhtiön alueella, jossa muutamat puuvajat olivat syttyneet tuleen. Tuli sammutettiin 15 vesisuihkulla. Tässä tulipalossa vahingoittui omaisuutta 21,340 markan arvosta.

Elokuun 23 päivänä puhkesi laaja tulipalo Kristianinkadun 7:ssä olevan viisikerroksisen asuinrakennuksen ullakolla. Vahingoittuneen omaisuuden arvo oli 100,894: 05 markkaa.

Syyskuun 15 päivänä klo 10 i. p. syttyi, arvatenkin murhapoltosta, vakava tulipalo Suomen valtionrautateiden omistamassa suurenpuoleisessa puisessa makasiinissa Heikinkadulla. Makasiini oli täynnä tulenarkoja aineita, kuten hampupaaleja, tervaa, öljyjä y. m., joista tuli sai erinomaista virikettä. Tuli sammutettiin kahdessa tunnissa käyttämällä 7 vesisuihkua. Valtiolle kuuluva varasto oli vakuuttamaton, mutta lienevät vahingot nousseet useihin kymmeneen tuhansiin markkoihin.

Syyskuun 22 päivänä puhkesi Arabian posliinitehtaalla melkoinen tulipalo. Sinne lähetti palokunta 20-miehisen osaston, jonka onnistui estää tulen leve-

neminen. Palovahingonkorvausta tulipalon tuhoamasta omaisuudesta maksettiin 182,064: 56 markkaa.

Lokakuun 27 päivänä puhkesi jälleen vakava ullakkotulipalo, tällä kertaa Ison Robertinkadun 3—5:ssä, jolloin palovahingot olivat 30,093: 21 markkaa. Marraskuun 18 päivänä teki tuli tuhojaan Länt. viertotien 28:ssa, 5-kerroksisen asuinrakennuksen ullakolla, aiheuttaen vahinkoa 19,233: 20 markan edestä.

Lopuksi mainittakoon ullakkotulipalo Kansallis-Osake-Pankin talossa Aleksanterinkadun 42:ssa, jolloin omaisuutta tuhoutui n. 60,000 markan arvosta.

Kuten ylläolevista palopäiväkirjan otteista käy selville, sattui vuoden varrella monta vakavaa tulipaloa. Monista palokunnan osaksi tulleista tunnus-
tuksista ilmenee, että sekä yleisö että paloapuyhtiöt ovat olleet tyytyväisiä sen toimintaan näissä tilaisuuksissa.

Niinpä sai palokunta vuoden varrella vastaanottaa seuraavat lahjoitukset: Johtaja G. Svedlundilta 2,000 markkaa Vladimirinkadun 18:n ullakolla sattuneen tulipalon menestyksellisestä sammutuksesta; osakeyhtiö Weilin & Göösiltä 4,000 markkaa sammutustyöstä liikkeen kirjapainossa; Kansallis-Osake-Pankin johtokunnalta 5,000 markkaa pankin talossa sattuneen tulipalon sammutuksesta; kaupunkien yleisen paloapuyhtiön johtokunnalta 5,000 markkaa useiden vuoden varrella sattuneiden vakavien tulipalojen sammutuksesta.

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden varrella 3,200 kertaa, niistä 3,001 kertaa taudintapausten ja 199 kertaa tapaturmien johdosta. Eri kuukausien kesken ryhmittäytyivät sairaankuljetukset seuraavasti:

	Taudin- tapauksia.	Tapa- turmia.		Taudin- tapauksia.	Tapa- turmia.
Tammikuu	213	15	Heinäkuu	148	25
Helmikuu	215	14	Elokuu	182	29
Maaliskuu	365	9	Syyskuu	201	22
Huhtikuu	535	11	Lokakuu	230	21
Toukokuu	296	15	Marraskuu	227	12
Kesäkuu	178	9	Joulukuu	211	17
			Yhteensä	3,001	199

Palokunnan avustusrahas nousi vuoden alussa 45,953: 59 markkaan. Vuoden varrella kertyi rahastoon lisäksi sairaankuljetusmaksuja 12,456 sekä korkoja 2,431: 41 markkaa, joten siinä vuoden lopussa oli 60,841 markkaa. Rahaston varoista annettiin vuoden varrella 2,275: 35 markkaa jakautuen seuraaviin eriin:

Avustusta palokersantinleski I. Saxbergille	Smk	300: —	
» » A. Ohlströmille	»	200: —	
Vuoden varrella kuolleiden palosotilaiden J. Holmqvistin ja A. Nymanin hautauskuluihin	»	690: 35	
Sanomalehtien tilaukseen miehistölle	»	200: —	
Shakkipelin ostamiseksi vartiohuoneeseen	»	45: —	
Kapellimestarin palkkaukseen	»	200: —	
Palkinnoiksi palomiestön urheilukilpailuihin	»	510: —	
Kestitykseen juhannusiltana	»	130: —	2,275: 35
Joulukuun 31 p:nä 1919 oli säästö	Smk	58,565: 65	

Kuten aikaisemmin on mainittu, sai palokunta lahjoina vastaanottaa 16,000 markkaa, jotka kasvoivat 252: 80 markkaa korkoa, joten siis kunnan käytettävissä 1920 vuoden alkaessa oli yhteensä 74,818: 45 markkaa.

Mainitusta määrästä oli joulukuun 31 päivänä 1919 tallettuna 51,364: 20 markkaa karttuvalla pääomatilillä Vaasan osakepankissa, 10,000 markkaa karttuvalla pääomatilillä Suomen Kauppapankki osakeyhtiössä ja 13,454: 25 markkaa säästökassatilillä Helsingin säästöpankissa.

Terveydentila palomiestien keskuudessa ei vuoden varrella ollut täysin tyydyttävä. Sairaaloissa hoidettiin 23 miestä yhteensä 444 vuorokautta, siitä espanjantaudin tähden 21 miestä 386 vuorokautta. Kaksi palokonstaapelia kuoli mainittuun tautiin.

Tulipaloissa, harjoituksissa ja liikkeelle lähettäessä ei sattunut ainoatakaan onnettomuustapausta.

Palolaitoksen kaluston ja palokaluston, joita vuoden varrella ei mainittavasti lisätty uusia hankkimalla, kirjoihin merkitty arvo oli vuoden alussa 241,659: 75 ja lopussa 262,103: 75 markkaa.

Menot. Alempana oleva taulu osoittaa eri menotileillä kaupunginvaltuuston menosääntöön merkitsemät määrärahat, myönnetyt lisämäärärahat, vuotuiset kustannukset sekä minkä verran määrärahoja ylitettiin tai säästy kaupunginkassaan:

	Määrärahat menosääntöön mukaan, Smk.	Lisämäärärahat, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahoja säästynyt, Smk.
Palkkaukset, vaatetus, ruoka y. m.	545,157 09	63,322 91	569,171 91	39,308 09
Palotalli	154,550 —	8,000 —	160,443 77	2,106 23
Lämmitys, valaistus, puhtaanapito, vedenkulutus	82,000 —	2,000 —	78,100 85	5,899 15
Palokalut ja kalusto	¹⁾ 122,226 01	12,000 —	²⁾ 133,916 41	309 60
Sekalaista	33,900 —	1,000 —	33,197 70	1,702 30
Yhteensä	937,833 10	86,322 91	974,830 64	49,325 37

Näihin kustannuksiin eivät sisälly niiden kaupungille kuuluvien huoneistojen vuokrat, joihin palokunta on majoitettu.

Varamiestistö. Varamiestistönä toimi Helsingin vapaaehtoinen palokunta. Vuoden varrella kutsuttiin se kerran tulipaloon, nim. maaliskuun 12 päivänä, jolloin se moottoriruiskullaan tehokkaasti otti osaa Weilin & Göösin kirjapainossa sattuneen tulipalon sammutukseen.

¹⁾ 1913 vuoden menosääntöön on merkitty 133,000 [markkan määräraha, josta Smk 84,226: 01 siirrettiin vuoteen 1919 sisältyen tähän määrään. — ²⁾ Tähän sisältyy siirto vuoteen 1920, 24,226: 01 markkaa.